

Lausunto

27.08.2021

Asia: VN/18706/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot asetusluonnoksesta

Kansanopistoyhdistys esittää huolensa siitä, että vaikka tällä esityksellä ei perustelumuistion mukaan ole vaikutusta ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoitukseen, onko pitkällä tähtäimellä vaarana kuitenkin budjettirahoituksen väheneminen, mikäli ehdotettu opiskelijavuoden uusi määritelmä otetaan käyttöön. Ehdotetun uuden laskentatavan ei Kansanopistoyhdistyksen näkemyksen mukaan tule johtaa suoritekehyksen leikkaamiseen.

Kansanopistoyhdistys katsoo, että esitetty ehdotus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista ei huomioi ammatillisen koulutuksen reformin yhtä keskeistä tavoitetta lyhyiden, työelämälähtöisten koulutusten lisäämisestä – ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli on edelleen hyvin tutkintokeskeinen. Kansanopistoyhdistys olisi kaivannut tarkempaa analyysia ja vaikutusarvioita siitä, miten nyt lausunnolla oleva laskentaperusteiden muuttamista koskeva ehdotus mahdollisesti vaikuttaa ammatillisen aikuiskoulutuksen suoritekertymiin. Kansanopistoyhdistys olisi kaivannut ehdotuksen arviointia myös sen osalta, miten esitys mahdollisesti ohjaa koulutuksen pedagogisia ratkaisuja.

Huomiot ehdotetusta opiskelijavuoden määritelmästä

Pykälän 1 momentin säännös opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittämisestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi luettaisiin kaikki opiskelijan läsnäoloaikaan kuuluvat päivät lukuun ottamatta päiviä aikavälillä 1.-31.7. Ehdotuksen myötä opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa vähennettäisiin yhtä kuukautta vastaavien päivien määrä (31 päivää) siitä riippumatta, minkä kuukauden tai kuukausien aikana lomaa tosiasiaassa pidettäisiin.

Ehdotettu opiskelijavuoteen kuuluvien päivien uusi laskentasääntö ei vaikuttaisi ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoitukseen. Opiskelijavuosien kertymä kuitenkin vähenisi ehdotetulla laskentatavalla, mikäli heinäkuun päiviä ei jatkossa laskettaisi mukaan opiskelijavuosien laskentaan. Esitys tarkoittaa sitä, että opiskelijan henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan merkittyjen opiskelupäivien määrä vähenee. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta esitetty opiskelijavuoden määritelmän muutos tarkoittaa käytännössä sitä, että opiskelijoita tulee saada lisää koulutukseen, jotta järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet saadaan ylläpidettyä.

Kansanopistoyhdistys muistuttaa, että opiskelijamäärät ovat jo nousseet ammatillisen koulutuksen reformin myötä. Myös henkilöstön työmäärä on kasvanut, kun on siirrytty yksilöllisiin opintopolkuihin ja jokaiselle opiskelijalle laaditaan e-HOKS. Yhdistys katsoo, että opiskelijavuosien kertymisen väheneminen lisää henkilöstön työmäärää oppilaitoksissa.

Asetusmuistiossa esitetään lisäksi, että mikäli koulutuksen järjestäjä järjestäisi merkittävästi koulutusta esimerkiksi juuri heinäkuussa, mikä ehdotetun laskentasäännön perusteella jäisi huomioimatta toteutuneiden opiskelijavuosien laskennassa, voitaisiin tämä suoritepäätöksen ja järjestämislupien muutoksen valmistelun yhteydessä ottaa päätöksenteossa huomioon koulutuksen järjestäjän selvityksen perusteella. Kansanopistoyhdistys ei pidä esitettyä harkinnanvaraiseen perusteluun perustuvaa toimintatapaa kestäväenä menettelynä.

Kansanopistoyhdistys tuo esiin huolensa myös siitä, että ehdotetun laskentamallin epätoivottuna seurauksena voi olla tilanne, jossa pidempiä koulutuksia pilkotaan epätarkoituksenmukaisesti pienemmiksi, alle 12 kk kestäviksi tutkinnon osiksi, jotta opiskelijapäivien kategoriselta vähentämiseltä välttyttäisiin.

Huomiot tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen kustannuskertoimista

Esitysluonnoksessa kustannusryhmän 1 painokerroin nousee ja kaikkien muiden kustannusryhmien painokerroin laskee. Suuri osa kansanopistoissa järjestettävistä tutkinnoista sijoittuu kustannusryhmään 2. Kustannusryhmän painokerroin on tällä hetkellä 0,99, jota esitetään laskettavaksi uuden kertoimen ollessa 0,97. Kerrointen tarkastelu ehdotetaan tehtäväksi vuosien 2018 ja 2019 toteutuneilla kustannustiedoilla.

Kansanopistoyhdistys esittää huolensa siitä, että muutokset rahoitusjärjestelmässä tekevät toiminnasta vaikeasti ennustettavaa, ja esimerkiksi kalliiden koulutusalojen mahdollisuudet pitkäjänteisiin investointeihin heikkenevät.

Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (TELMA) ehdotettu uusi painokerroin olisi 1,54. Vuoden 2021 rahoituksessa käytetty painokerroin olisi 1,41. Uuden, 1.8.2022 voimaan tulevan TUVA-koulutuksen

painokerroin olisi niin ikään 1,54. Oppimisvalmiuksia tukevien opintojen ehdotettu uusi painokerroin olisi 1,54. Painokerroin nousi hieman vuoden 2021 rahoituksessa käytetystä painokertoimesta 1,41. Kansanopistoyhdistys pitää esitettyjä kustannuskertoimien muutoksia perusteltuina.

Huomiot majoituksen korotuskertoimista

Pykälän 1 momentissa säädettyjä majoituksen järjestämisen korotuskertoimia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vuosien 2018 ja 2019 kustannustietoja. Ehdotuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:ssä tarkoitetun majoituksen järjestämisen korotuskerroin olisi jatkossa 0,54 (nykyisin 0,31). Sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa korotuskerroin olisi 0,77 (nykyisin 0,41) ja vaativan erityisen tuen yhteydessä järjestettävän majoituksen korotuskerroin 2,01 (nykyisin 1,33).

Kansanopistoyhdistys pitää esitettyjä majoituksen korotuskertoimia perusteltuina.

Huomiot tutkintotyyppikertoimista

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen painokerrointa ehdotetaan nostettavaksi sillä perusteella, että vuosien 2018 ja 2019 toteutuneiden kustannustietojen perusteella opiskelijamaksujen osuus kokonaisrahoituksesta on ollut vain 6 %. Ehdotettu ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkintotyyppikertoimen muutos nostaisi ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suhteellista rahoitusta.

Kansanopistoyhdistys pitää esitettyjä tutkintotyyppikertoimien nostoja perusteltuina.

Huomiot yrittäjän oppisopimuskoulutuksen työelämäpalautteen keräämisestä ja laskennasta

-

Muut huomiot

-

Nieminen Minna
Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry